

etro il calendario e riscrivere il passato" per entrambi il correttivo è soltanto il macero, „che sistema le eccedenze“, le quali altrimenti „finitiscono per disturbare“.

Giampaolo Rugarli ha pubblicato romanzi, saggi e commedie. Ricordiamo: *Il superlativo assoluto* (Premio Selezione Campiello), *La troja, Il nido di ghiaccio* (Premio elezione Campiello), il saggio *Diario di un uomo a disagio, Andromeda e la notte* (Premio Capri e finalista Premio Strega), *Una montagna australiana, i racconti i camini delle fate, L'infinito forse e Il bruno dei Crepuscoli. I non amori di Giacomo Leopardi*, la commedia *Il Cavaliere e la vendita della saggezza*. Tradotto nei maggiori paesi europei, collaboratore di vari giornali, con Marsilio ha pubblicato i romanzi *Una gardenia nei capelli* (1998, Premi Domenico Rea, Sirmione-Catullo, Ibla - un ponte per L'Europa, Fenice Europa) e *La viaggiatrice del tram numero 4* (2001), la biografia romanzata *La divina Elvira* (1999, Premio Il Mulino), le commedie *Ultime notizie dall'Acheronte* (2000) e *Olevano, la patria romantica* (2003), in edizione tascabile *Il manuale del romanziere* (1999) e i racconti *Il punto di vista del mostro* (2000, Premio Chiara).

DOMENICO STARNONE

Labilità

Fantasm. Che vengono da lontano. Che scardinano il tempo. Che amano il chiuso degli appartamenti. Il maturo scrittore, protagonista di questo romanzo e del romanzo che sta scrivendo, lascia la porta aperta ai fantasmi. E loro arrivano. Sono corti di animali, una madre splendida di giovinetta, un padre che continua a morire, un amico di infanzia. Sono rasi, figure di calciatori conservate su un soppalco, abiti chiusi in un armadio. A ogni apparizione la discesa nel mondo delle ombre crea tensione, squilibrio, isolamento.

Isolamento dal piccolo mondo della società letteraria, dalla famiglia e dalla moglie partita per una lunga permanenza in America, dalla stessa amante che nel frattempo ne ha preso il posto. Il nostro scrittore ha preso una strada che lo porta progressivamente e ineluttabilmente a misurare la labilità dei confini fra gratuità e necessità dell'immaginare di ogni autentico processo creativo. Come da bambino il gioco dell'imperfetto (*io ero il capitano, tu il nostromo*) lo trascinava lontano, morbosamente lontano, in avventure che erano tanto più vere quanto più sfidavano le barriere del presente, così ora il pericolo di quel gioco ritorna, più forte, più drammatico. Ma fino a dove può arrivare il rischio di abitare in una realtà parallela?

Domenico Starnone (Napoli 1943) vive e lavora a Roma. Ha insegnato a lungo nella scuola media superiore e si è occupato di didattica dell'italiano e della storia (*Fonti orali e didattica*, 1983). Per „I Classici Feltrinelli“ ha introdotto *Cuore* di Edoardo De Amicis (1993), *Ultime lettere di Jacopo Ortis* di Ugo Foscolo (1994) e *Lord Jim* di Joseph Conrad (2002).

È stato redattore delle pagine culturali del „manifesto“, giornale a cui collabora tuttora. Ha lavorato molto per il cinema. Ha scritto quattro libri sulla scuola: *Ex cathedra* (il manifesto 1985, Universale Economica Feltrinelli 1989), *Fuori registro* (Universale Economica Feltrinelli 1991), *Sottobanco* (Edizioni e/o 1992), *Solo se interrogato. Appunti sulla maleducazione di un insegnante volenteroso* (Feltrinelli 1995), da cui sono stati tratti i film *La scuola* di Daniele Luchetti e *Auguri, professore* di Riccardo Milani. È autore dei seguenti romanzi, tutti pubblicati da Feltrinelli: *Il salto con le aste* (1989), *Segni d'oro* (1990), *Eccesso di zelo* (1993), *Denti* (1994, da cui Gabriele Salvatores ha tratto il film omonimo), *La retta via. Otto storie di obiettivi mancati* (1996) e *Via Gemito* (2000, Premio Strega 2001, Premio Selezione Campiello 2001, Premio Napoli 2001, Premio Corrado Alvaro 2001).

az emberek örülete viszont abban áll, hogy „visszaforgassák az idő kerekét és újrajrják a történelmet“: azonban mindkét örület gyógy-módja csakis a zűrdet lehet, vagyis a „fölsőlegestől“ meg kell szabadulni, mert a fölsőleges ballaszt később csak „zavart okoz“.

Giampaolo Rugarlitól regények, esszék és vígjátékok jelentek meg eddig. Csak emlékeztetőül: Az abszolút superlatívusz (elsőművekek-járó Bagutta Díj); La troja, A jégfészkek (Campiello Díj); Az Egy szűkölködő ember naplója című esszé, Andromeda és az éjszaka (Capri Díj és a Strega Díj döntős műve); Egy ausztrál hegység, a Tündérek utazása. A bizonytalan végtelenség és Az Alkonyok sötétsége című novellái. Műveinek többségét lefordították a legnagyobb európai országok nyelvére. Számos lapban rendszeresen publikál. A Marsilio kiadó jelentette meg az Egy szál gardenia a hajban (1998, Domenico Rea, Sirmione-Catullus, Ibla-Egy hid Európába) és a Fenice Europa díjakat kapta) és A négyes villamos (2001) című regényeit, Az Isteni Elvira című regényes életrajz (1999, Mulino Díj), az Acheron utolsó hírei (2000), az Olevano, a romantikus haza című vígjátékokat, az A regényről kézikönyve (1999) című zsebkönyvet és a Szörnyeteg látasmódja (2000, Chiara Díj) című novelláskötetét.

DOMENICO STARNONE

Az ingatagság

Kisértek. Akik messziről jönnek. Akik felborítják az idők rendjét. Akik szeretik a lakások zárt világát. Az érett író, ki egyben a főszereplője ennek a regénynek és annak is, amin éppen dolgozik kitarja az ajtót a kísértek előtt. Ők pedig megérkeznek. Jönnek az állatok sorban, egy gyönyörű fiatal anya, egy hosszasan haladóklo apa és egy gyermekkori barát. Megjelenik a borovta, előlkerlénke a focisták padlason örözt képei, a szertnybe zárt ruhák. Az árnyékvilágban minden egyes jelenés feszültséget, zavart és elszigetelődést okoz.

Elszigetelődés: az irodalom szűk világától, a családtól, a feleségtől, aki hosszú időre elutazott Amerikába, nem kevésbé a szeretetől, aki időközben átvette a feleség szerepét. A mi irónk egy olyan utat választott, mely folyamatosan és feltartóztathatatlanul abba az irányba vezet, hogy mérlegelje a képzelt szükségessége és alaptalansága, valamint a hiteles alkotás folyamata között húzódo ingatag határokat. Mint a gyermek, akit a soha véget nem érő játék (én vagyok a hajóskapitány, te pedig a matróz) messzire vitt, betegesen messzire, és olyan kalandokba sodorta, melyek annál inkább tünnek valóságosnak, minél inkább elrugaszkodtak a jelen realitásától. Így tért vissza most az egykori játék veszélyé, csak éppen fokozottabban és drámaiban, mint akkor. De vajon mekkora lehet a kockázata annak, hogy valaki lakhelyétől egy másik, a valóságág párhuzamos virtuális világát választ?

Domenico Starnone (Nápoly, 1943) Rómában él és dolgozik. Hosszú ideig tanított felső-középiskolában, tudományos szinten foglalkozott az olasz nyelv és történelem tanításának didaktikái kérdéseivel (Szóbeli források és a didaktika, 1983). A „Feltrinelli Klasszikusok“ sorozatban őrt bevezető tanulmányt Edoardo De Amicis a Szív (1993) és Ugo Foscolo Jacopo Ortis utolsó levelei (1994), valamint Joseph Conrad Lord Jim című művéhez (2002).

Szerkesztette az Il Manifesto című lap kulturális oldalát, mely lappal ma is együtt dolgozik szerzőként. Sokat dolgozott a filmiparban is, emellett négy könyvet jelentetett meg az iskoláról is: Ex cathedra (Il Manifesto, Egyetemes Gazdaság Feltrinelli, 1989), Osztálynaplón kívül (Egyetemes Gazdaság Feltrinelli, 1991), A pad alatt (e/o Kiadó 1992), Csak, ha feleletnek. Feljegyzések egy szorgalmas tanító nevelésnésgérgől (Feltrinelli, 1995). Ez utóbbi mű alapján által Daniele Luchetti rendezte Az iskola, és a Riccardo Milani által forgatott Minden jött tanár úr című film. Szerzője továbbá a következő szinten a Feltrinelli Kiadó gondozásában megjelent regényeknek is: Rüdigrás (1989), Tülbuzogás (1993), Fogak (1994, e mű alapján rendezte Gabriele Salvatores az azonos Rüdigrás című filmjét). Az egyes ut. Nyolc történet a megvalósítatlan célokról (1996) és a Gemito utca (2000, Strega, Campiello 2001, Nápoly és Corrado Alvaro 2001 díjak).

RENZO PARIS

LA CROCE TATUATA

Un professore universitario si ritira in una località sperduta dell'Abruzzo montano per scrivere un libro sulla madre, lasciando la moglie a bagnarsi nello splendore mare di Sardegna.

Fantasmici, dolorosi ricordi, ossessioni cominciano a perseguitarlo durante il soggiorno nella vecchia casa di famiglia. Il viaggio nel passato diventa quindi, lentamente ma inevitabilmente, la scoperta dei luoghi oscuri della sua esistenza. Grazie all'incontro con una strana ragazza del paese, il protagonista ripercorrerà le tappe salienti della vita di sua madre: dal terribile terremoto della Marsica, nel 1915, a cui lei scampò miracolosamente, alle processioni a piedi scalzi nei santuari sperduti tra le montagne, dove si praticavano sanguinosi tatuaggi.

Abruzzese di origine, Renzo Paris vive a Roma. Insegna letteratura francese all'Università di Viterbo. Tra i suoi romanzi: *Cani sciolti* (Transeuropa, 1988); *Frecce Avvelenate* (Bompiani, 1974); *Filo da torcere* (Feltrinelli, 1982); *Ultimi dispiacci della notte* (Fazi, 1999).

Per gli Oscar Mondadori ha tradotto e commentato *Gli amori gialli* di Tristan Corbière. Collabora con *Pulp* e *Nuovi argomenti*.

GIANNI CELATI

FATA MORGANA

Leggendo questo libro si parte per una grande avventura, alla scoperta di luoghi incerti e di un popolo sconosciuto, come nei libri d'avventura d'un tempo. L'ignoto paese dei Gamuna è raccontato attraverso le annotazioni di tre viaggiatori particolari: l'avventuroso pilota argentino Augustin Bonetti, il raffinato viaggiatore d'origine levantina Victor Astafali, e una suora missionaria vietnamita, la sorella Tran.

Dalle loro osservazioni emerge un modo di vivere invertito rispetto al nostro. Perché i Gamuna considerano la vita da svegli come la grande allucinazione del mondo; mentre quando dormono pare che entrino in una dimensione meno ingannevole, molto più reale. È la dimensione dei moti cosmici e della grande immaginazione dei popoli, dove l'individuo non è separato dagli altri, ma appartiene a una comunità di sognatori.

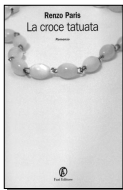
Si dissolve così la triste contrapposizione tra realtà e fantasia; e il narrare non serve per assicurare una realtà, ma a far lavorare le nostre fantasie sulla vita e sul destino dei luoghi o dei popoli, e su un'altra specie d'uomini di cui sentiamo la mancanza.

Questo è un lato caratteristico della narrativa di Celati, mai rivolta alle storie personali, sempre in cerca di popolazioni di cui condividere il destino o le fantasie: come quelle incontrate nella valle del Po o in Africa, e qui nel meraviglioso paese dei Gamuna.

Marianne Schneider

Gianni Celati, narratore, traduttore e autore di film, ha esordito con *Comiche* (Einaudi, 1970), presentato da Italo Calvino. In seguito ha pubblicato *Le avventure di Guizzardi* (Einaudi 1972, Feltrinelli 1994); *Finzioni occidentali* (Einaudi 1975); *La banda dei sospiri* (Einaudi 1976, Feltrinelli 1998); *Lunario del paradiso* (Einaudi 1978, Feltrinelli 1996); *Narratori delle pianure* (Feltrinelli 1985); *Quattro novelle sulle apparenze* (Feltrinelli 1986); *Verso la fove* (Feltrinelli 1990); *Parlamenti buffi* (Feltrinelli 1990); *L'Orlando innamorato raccontato in prosa* (Einaudi 1994); *Recita dell'attore Vecchiato* (Feltrinelli 1996); *Avventure in Africa* (Feltrinelli 1998); *Cinema naturale* (Feltrinelli 2001).

Celati ha partecipato all'elaborazione di tre libri grafici sul paesaggio italiano, in collaborazione con Luigi Ghirri; è tra i fondatori del-

RENZO PARIS

TETOVÀLT KERESZT

A professzor, egyetemi tanár, visszavonul Abruzzo hegyei közé egy eldugott faluba. Könyvet akar írni édesanyjáról, feleségét pedig fűrdőzni hágya a csodálatos szardíniai tenger partján.

A professzor rémképek, fájdalmas emlékek, nyomasztó szorongások és félelmek kezdik hatalmukba keríteni a család régi házában. Az időutazás a múltban lassan, de elkerülhetetlenül odavezet, hogy az író kénytelen újra rátalálni létezésének obs-

kúr helyeire, eseményeire. A könyv főhőse, köszönhetően egy furcsa falubéli lánykával való találkozásánál, végigjárja édesanyja életének fontosabb állomásait: az 1915-ös szörnyűséges marsicai földrengéstől kezdve, – melyet csodával határos módon élt túl az édesanya –, a hegyek között eldugott búcsújáróhelyeket meztelbánszon végigjáró menetekig, mely helyeken a népek véres tetoválási szokásoknak hódoltak akkoriban.

Renzo Paris eredetileg abruzzói származású, de jelenleg Rómában él. A viterbói egyetemen francia irodalmat oktat. Regényei közül említjük meg a Szabandon engedett kutya (Transeuropa, 1988); a Mérgezett nyilak (Bompiani, 1974); a Gyűjtőzsinór (Feltrinelli, 1982); Az utolsó éjszakai táviratok (Fazi, 1999) című műveket. A Mondadori Kiadó Oscar-díjas könyvei sorozatában lefordította és kommentárokkal látta el Tristan Corbière Sárga szerelmek című regényét. Rendszeresen publikál a Pulp és a Nuovi argomenti című folyóiratokban.

GIANNI CELATI

Déliláb

Ezt a könyvet olvassa egy nagy kaland felé indulunk: ismeretlen helyek és egy ismeretlen népcsoport felfedezése felé, éppen úgy, mint az egykori nagy kalandregények esetében. A Gamunák országának nevezett ismeretlen helyet három különleges utazó feljegyzésai alapján mutatja be nekünk a szerző. A három személy egyike a kalandos életű argentin pilóta Augustin Bonetti, a második a keleti származású, kifinomult utazó Victor Astafali, végül pedig a harmadik nem más, mint egy vietnámi misszionárius apáca, Tran nővér.

Beszélgéseikből egy, a miénktől teljesen eltérő életforma ismerzik meg. A Gamunák ugyanis az ébrenlétben töltött életet a világ legnagyobb hallucinációjának tartják; míg, szerintük, alvás közben az ember egy kevésbé hamis, sokkal inkább valóságos világ dimenziójába lép. Ez a kozmikus mozgások és a nagy népi képeztet világa, melyben az egyént semmi nem választja el társaitól, hanem mindannyian, egyformán, az álmodozók közösségének egyenlő tagjai.

Igy oldódik fel a valóság és a fantázia világa közötti szomorú ellentét; ennek leírása pedig nem a valóság egyfajta megerősítését szolgálja, hanem azt, hogy dolgoztassuk meg a fantáziánkat: gondolkodjunk az életről, a sorsról, helyekről és népekről, képzeletünk akár egy másfajta emberitusról, melynek olykor nagyon is érezzük a hiányát.

Ez Celati elbeszélőmódjának egyik jellegzetessége. Soha nem foglalkozik személyes történetekkel, mindig olyan embercsoportokat keres, melyekkel megoszthatjuk sorsunkat és álmunkat. Ilyen népeket talál a Pó völgyében éppen úgy, mint Afrikában, vagy éppen a Gamunák csodálatos országában.

Marianne Schneider

Gianni Celati író, fordító, számos film forgatókönyv alkotója. A Nevettségesek (Einaudi, 1970) című, Italo Calvino ajánlásával megjelent művével debütált. Később jelentek meg a Guizzardi kalandjai (Einaudi, 1972, Feltrinelli, 1998); a Nyugati képmutatások (Einaudi, 1975); az A sóhajok bandája (Einaudi, 1976, Feltrinelli, 1998); az Eden légvára